

DOBA ŘÍMSKÁ A DOBA STĚHOVÁNÍ NÁRODŮ

ROMAN AGE AND MIGRATION PERIOD

RÖMISCHE KAISERZEIT UND VÖLKERWANDERUNGSZEIT

HOLEŠOV (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„U koupaliště“. Doba laténská a stěhování národů. Záchraný výzkum.

V měsíci dubnu 2012 byly zahájeny zemní práce na jihovýchodního obvodu města Holešova. Komunikace, vycházející z okružní křižovatky u Martinic a napojující se na silnici první třídy č. 438 před vesnicí Dobrotice, obešla JV obloukem město Holešov a částečně se dotkla vytěženého hliníku žopské cihelny, dnes ovšem z části zavezeného komunálním odpadem. Stopy někdejšího osídlení byly – a jistě ne náhodou – zachyceny až v závěrečném úseku budované komunikace a jejího napojení na již zmíněnou silnici před obcí Dobrotice. Určujícím faktorem pro osídlení návrší odtěženého cihelnou v Žopech a nakonec i místa aktuálního výzkumu byla blízkost toku řeky Rusavy, jež je od místa pracovně nazvaného „U koupaliště“ vzdálen jen asi 300 m. Odkryté struktury, v případě latěnu spíše hospodářského než sídelního charakteru, bylo možné na základě získané keramiky datovat do přelomu 3. a 2. století př. n. l. (Latén B2-C1). Odlišný charakter měla druhá, poněkud mladší fáze osídlení, která spadá do přelomu 4. a 5. století n. l. Tuto etapu osídlení reprezentuje kompletně dochovaný půdorys chaty se třemi kůly na obou protilehlých stranách a s kruhovou prohlubní uprostřed západní stěny objektu. Vedle hrubší kuchyňské keramiky byly nalezeny také zlomky keramiky

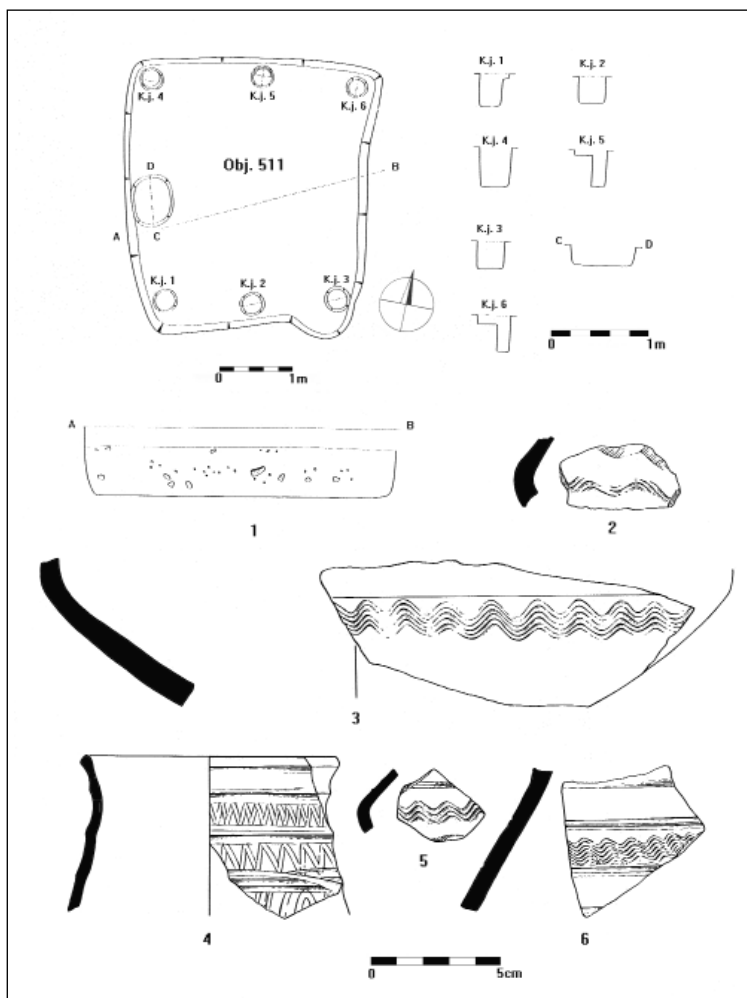
jiříkovické a torzo nádoby s ostře páleného materiálu s vleštovanou výzdobou (Obr. 1:4).

Nalezené drobné zlomky bronzových předmětů (jehlice, zlomek náramku), ale i ojedinělé zlomky keramiky, jsou dokladem toho, že v blízkém okolí se rozkládala osada kultury lužických popelnicových polí. Ta byla s největší pravděpodobností zničena při těžbě hlíny pro nedalekou cihelnu.

Miroslav Šmíd

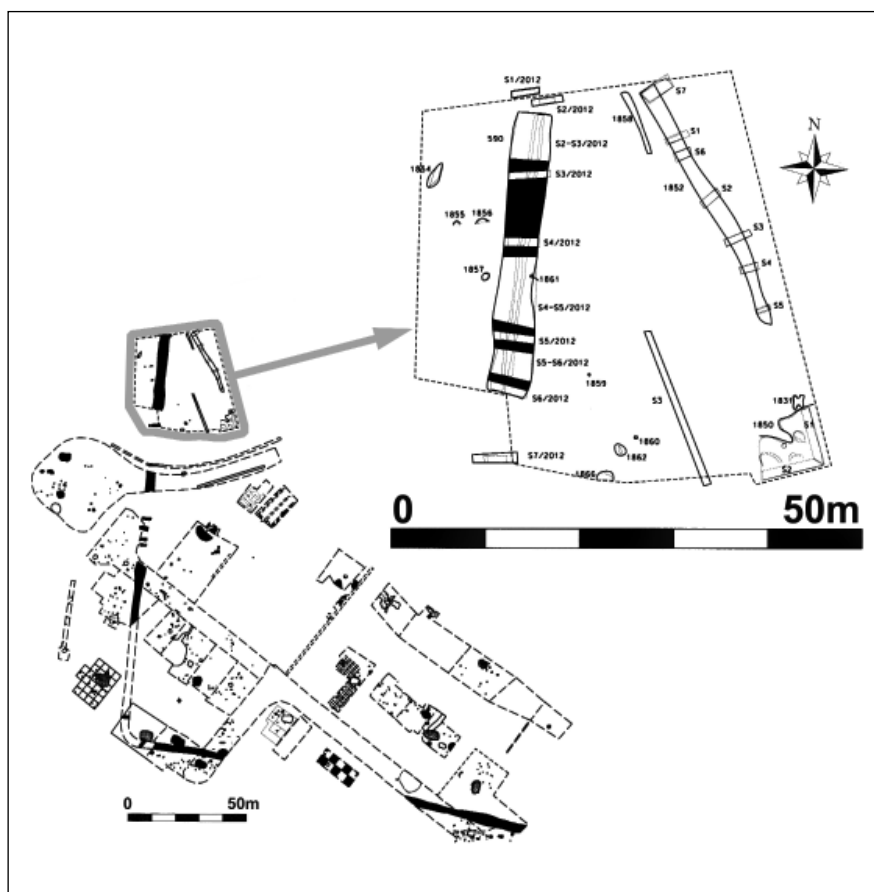
Resumé

Bei der Rettungsgrabung wurde die latenzeichliche und völkerwanderungszeitliche Besiedlung abgedeckt.

Obr. 1. Holešov, „U koupaliště“. Chata z doby stěhování národů s výběrem materiálu.

Abb. 1. Holešov, „U koupaliště“. Die völkerwanderungszeitliche Hütte mit Materialauswahl.

Obr. 2. Olomouc-Neředín. Průběh zkoumaného příkopu římského tábora.

Abb. 2. Olomouc-Neředín. Verlauf des untersuchten Grabens des Römerlagers.

OLOMOUC (K. Ú. NEŘEDÍN, OKR. OLOMOUC)
 „Mýlina, tř. Míru“. Doba římská. Římský tábor.
 Záchranný výzkum.

V dubnu až květnu 2012 proběhl na stavbě polyfunkčního domu na třídě Míru v Olomouci - Neředíně záchranný archeologický výzkum ACO na ploše parcely č. 265/10 (celkem 1500 m²). Na stavbě byl očekáván poslední, dosud známý průběh příkopu krátkodobého vojenského římského tábora objeveného v roce 2001 (Peška-Šrámek 2002, 239). Průběh příkopu (obj. 590) byl zkoumán v sedmi řezech (S1-S7) a preparací třech delších úseků mezi sondami (S2-S3, S4-S5 a S5-S6) v celkové délce 22 m (obr. 2). Délka odkrytého příkopu činila 32 m, šířka dosahovala 3,6–4 m a hloubka 1,6 m. Z ulehých jílovitých vrstev záspy příkopu byly získány nečetné převážně atypické zlomky keramiky (datované do MMK, KZP, KLPP, latěnu a doby římské), mazanice, uhlíky a kameny. V hloubce 0,7 m byly objeveny pozůstatky drnů, které původně zpevňovaly čelo hliněné hrady tábora. Tato identifikace byla provedena na základě palynologické analýzy (Svobodová – Svitavská 2012). Vzorky hlíny odebrané z drnů obsahovaly pozůstatky pylů rostlin vázaných na mokřiny a vodoteče (např. lekníny, chlorokokální řasy). Tyto drny mohly být získány přímo na lokalitě - na dně zdejšího údolí, kde je doložen dnes již zaniklý zdroj vody.

Lokalita je situována na mírném svahu obráceném k jihu s nadmořskou výškou 248–249 m a lze ji identifikovat v mapě 1: 10 000, list 24-22-19, v souřadnicích Z s.

č.: J s. č. – 135 mm : 272 mm, 140 mm : 263 mm, 140 mm : 272 mm.

Marek Kalábek

Literatura

- Peška, J., Šrámek, F. 2002:** Olomouc (k. ú. Neředín, okr. Olomouc), *Přehled výzkumů* 43 (2001), 239–240.
Svobodová-Svitavská, H. 2012: *Pylová analýza vybraných 9 vzorků z příkopu římského vojenského tábora objekt č. 590.* (Rkp. Uloženo: Archeologické centrum v Olomouci). Průhonice.

Resumé

Olomouc (Kataster Neředín, Bez. Olomouc). tř. Míru. Römische Kaiserzeit. Temporär Lager.

ROUSÍNOV (K. Ú. ROUSÍNOVEC, OKR. VYŠKOV)
 „Kmentova cihelna“. Starší doba římská – B2, B2-C1. Sídliště. Záchranný výzkum.

Rozsáhlý výzkum na ploše budoucího parkoviště firmy EDP, sídlící v areálu bývalé tzv. Kmentovy cihelny, potvrdil intenzivní využívání místa v různých fázích pravěku. Zkoumaný jižně orientovaný svah leží na pravém břehu potoka Rakovce v nadmořské výšce 230–236 m. Na ZM ČR 1:10 000, mapovém listu 24-41-24 je lokalita vymezena bodem: 100 mm od Z s.č. a 25 mm od J s.č.

Obr. 3. Rousínov. Železný depot v sídlištní jámě K 510.

Abb. 3. Rousínov. Eisenfunde in der Siedlungsgube K 510.

Celkem bylo prozkoumáno 225 objektů, z nichž největší část patřila rozsáhlému sídlišti ze závěru starší doby římské. Množství kruhových či oválných sídlištních jam se soustřeďovalo kolem 8 polozemnic. Šest chat s pravidelnou typickou šestikůlovou konstrukcí a s vnitřní zahloubeninou u vchodu mělo vchodový výklenek na jižní nebo jihozápadní straně (obr. 4). Prozkoumané objekty sídlištního charakteru představují pouze část rozlehlého areálu, který dále pokračuje východním směrem. Dokladem mimořádného postavení tohoto sídliště je i nález železného depotu (obr. 3) v jedné ze sídlištních jam (K 510). Depot zahrnoval poškozené nářadí (kladiva, sekyry), části kola (náboj a vnější obruč), části věder, držadlo kotlovité nádoby, zemědělské nářadí (motyky, kosy, srpy). Spolu se železnými předměty byly nalezeny i dvě misky na duté nožce, které celý soubor datují do stupně B2.

Ze sídliště pochází i zajímavá kolekce deseti zlomků terry sigillaty. Mimořádně zajímavým se jeví i kostrový hrob muže ze starší doby římské. Byl částečně uložen

ve velatické sídlištní jámě na levém boku a za zády mu spočívalo vědro.

Blanka Mikulková

Resumé

Rousínov (Kat. Rousínovec, Bez. Vyškov). Kment Ziegelei. Ältere römische Kaiserzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

VRBOVEC (OKR. ZNOJMO)

„Za školou“. Starší doba římská. Sídlištní vrstva. Záchranný výzkum. Uložení: Jihomoravské muzeum ve Znojmě.

Místo nálezů se nachází v obci Vrbovec (okr. Znojmo) na parcele č. 16/137 v bodu na souřadnici 48°47'46.74"N, 16°06'09.84"E (WGS-84). Nadmořská výška obce se pohybuje okolo 215 m.

Obr. 4. Rousínov. Germánská polozemnice.

Abb. 4. Rousínov. Germanisches Grubenhaus.

V říjnu roku 2012 proběhl archeologický výzkum spojený s výstavbou nové komunikace a inženýrských sítí pro rodinné domy v intravilánu obce Vrbovec pojmenovaném „Za školou“.

Skrývka silnice probíhala v mírně nakloněném terénu od severu k jihu. Skrytý pás byl široký cca 6 metrů v délce cca 198 metrů (S-J směrem), odkud pokračoval západním směrem dalších cca 88 metrů. Hloubka skrývky se pohybovala v rozmezí 0,6–0,8 metrů. V pásu skryté silnice byl na ploše zřetelný starý výkop pro kanalizaci, který narušil ve své jižní části mocnou šedočernou sídlištní vrstvu germánské osady. V nálezovém fondu Jihomoravského muzea, jakožto spádové oblasti, nemáme z těchto zásahů dokumentaci, i když je jasné, že v tomto případě, musela být sídlištní vrstva s nálezy již tehdy

identifikována a rozlišena od okolního terénu. Na lokalitu jsme byli přivoláni k rozběhlým pracím, proto jsme provedli několik povrchových sběrů. Pro kontrolu profilu byla provedena sonda (1 × 1 m), která obsahovala keramické zlomky nádob. Sídlištní vrstva s přítomností střepového materiálu germánské osady ze starší doby římské rozšířila mapování tohoto období o další lokalitu.

Alena Nejedlá

Resumé

Vrbovec (Bez. Znojmo), „Za školou“. Ältere Römische Kaiserzeit. Siedlungsschicht. Rettungsgrabung.